

ПРАВИЛА

Уставног суда Босне и Херцеговине

П Р А В И Л А

УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

(Пречишћени текст)

ДИО ПРВИ – ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

ДИО ДРУГИ – ОПШТА ПРАВИЛА ПОСТУПКА

Глава I.

СЈЕДНИЦЕ УСТАВНОГ СУДА

Глава II.

ОДЛУКЕ И ДРУГИ АКТИ УСТАВНОГ СУДА

Глава III.

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА

Глава IV.

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

ДИО ТРЕЋИ – ОРГАНИЗАЦИЈА УСТАВНОГ СУДА

Глава I.

ПРАВА И ДУЖНОСТИ УСТАВНОГ СУДА

Глава II.

ПРЕДСЈЕДНИК УСТАВНОГ СУДА И СУДИЈЕ

Глава III.

СЕКРЕТАРИЈАТ УСТАВНОГ СУДА

ДИО ЧЕТВРТИ – ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

ДИО ПЕТИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

На основу члана 103 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ” број 22/14) и тачке XIX Одлуке о измјенама и допунама Правила Уставног суда Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ” број 57/14), Редакциона комисија Уставног суда Босне и Херцеговине је утврдила пречишћени текст Правила Уставног суда Босне и Херцеговине.

Пречишћени текст Правила Уставног суда Босне и Херцеговине обухвата Правила Уставног суда Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ” број 22/14) и Одлуку о измјенама и допунама Правила Уставног суда Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ” број 57/14) у којима је назначен датум њиховог ступања на снагу.

П Р А В И Л А¹

УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

(Пречишћени текст)

Полазећи од чињенице да је институција Уставног суда Босне и Херцеговине основана чланом VI Устава Босне и Херцеговине као независни чувар Устава и као институционални гарант за заштиту људских права и основних слобода установљених Уставом Босне и Херцеговине и инструментима Анекса I Устава,

Имајући у виду да Уставни суд Босне и Херцеговине није дио ни законодавне, ни извршне, ни редовне судске власти, него је Уставом Босне и Херцеговине позициониран као посебна, самостална и независна власт која, на основу тог Устава, дјелује као корективни фактор за остала три сегмента власти,

Водећи рачуна о нарочитом положају и улози које Уставни суд Босне и Херцеговине има у Уставу Босне и Херцеговине, а који намећу обавезу обезбјеђења његове независности, укључујући пуну финансијску и управну независност и самосталност која се огледа у самосталном планирању и предлагању буџета, као и самосталном распоређивању одобрених буџетских средстава чија висина, свакако, мора да подлијеже одговарајућој контроли надлежног органа, те да Уставни суд Босне и Херцеговине мора да буде у стању потпуно независно одлучивати о сопственој организацији и функционисању и да само Уставни суд Босне и Херцеговине може да доноси прописе и опште акте који се тичу његовог рада и његове улоге утврђене Уставом Босне и Херцеговине,

Будући да су, због непостојања уставног основа да се законом регулишу поступак и његова организација, поред Устава Босне и Херцеговине, Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, која, по овлашћењу из Устава Босне и Херцеговине, доноси сâм Уставни суд Босне и Херцеговине, једини правни акт којим се регулишу ова питања у вези са Уставним судом Босне и Херцеговине,

На основу члана VI/2б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд Босне и Херцеговине на пленарним сједницама Уставног суда Босне и Херцеговине, одржаним 23. јануара и 12. фебруара 2014. године, донио је

¹ „Службени гласник Босне и Херцеговине”, број 94/14

П Р А В И Л А

УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ДИО ПРВИ – ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1 **(Садржина)**

Овим правилима се уређују, у складу са Уставом Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Устав), поступак пред Уставним судом Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд), финансијска и управно-административна самосталност, основи организације и друга питања значајна за рад Уставног суда.

Члан 2 **(Самосталност и независност)**

- (1) Уставни суд је, у односу на друге органе власти у Босни и Херцеговини и било које спољне утицаје, самосталан и независан.
- (2) Уставни суд остварује своја права и дужности у складу са Уставом, овим правилима и другим актима Уставног суда.
- (3) Уставни суд своју организацију остварује на принципу управно-административне и финансијске самосталности.

Члан 3 **(Средства за рад)**

- (1) Средства за рад Уставног суда се обезбјеђују у буџету институција Босне и Херцеговине.
- (2) Употреба одобрених средстава се уређује интерним актом Уставног суда.
- (3) Генерални секретар Уставног суда припрема нацрт буџета Уставног суда и, након процедуре спроведене у складу са овим правилима, доставља га министарству надлежном за припремање буџета институција Босне и Херцеговине.
- (4) Министар надлежног министарства из става (3) овог члана доставља Уставном суду образложено мишљење о нацрту буџета.
- (5) Уставни суд, након што претходно достављено мишљење размотри надлежна комисија Уставног суда, утврђује приједлог буџета Уставног суда.
- (6) Приједлог буџета Уставног суда се доставља Предсједништву Босне и Херцеговине ради уврштавања у приједлог буџета институција Босне и Херцеговине.

- (7) Уставни суд самостално распоређује средства одобрена из буџета институција Босне и Херцеговине, у складу са својим годишњим буџетом.

Члан 4 (Сједиште Уставног суда)

Сједиште Уставног суда је у Сарајеву.

Члан 5 (Печат и друга обиљежја)

- (1) Уставни суд има печат и друга обиљежја.
- (2) Изглед и садржина печата и других обиљежја уређују се у складу с прописима Босне и Херцеговине и интерним актима Уставног суда.

Члан 6 (Употреба језика и писама)

- (1) У раду Уставног суда се обезбјеђује равноправна употреба језика и писама који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини.
- (2) Када у раду Уставног суда учествују судије које је именовано предсједник Европског суда за људска права, на одговарајући начин се обезбјеђује употреба енглеског језика.

Члан 7 (Протокол)

На Уставни суд се примјењује протокол институција Босне и Херцеговине.

ДИО ДРУГИ – ОПШТА ПРАВИЛА ПОСТУПКА

Члан 8 (Сједнице)

- (1) Уставни суд одлучује у сједницама.
- (2) Сједнице Уставног суда су пленарна сједница, сједница Великог вијећа и сједница Малог вијећа.

Члан 9 (Пленарна сједница)

- (1) Пленарну сједницу чине све судије Уставног суда.
- (2) Уставни суд одлучује у пленарној сједници већином гласова свих судија Уставног суда када одлучује о предметима из надлежности Уставног суда:

- а) из члана VI/3а) Устава када их покрену овлашћени подносиоци, те чл. VI/3ц), IV/3ф) Устава и Амандмана I на Устав (у даљњем тексту: Амандман I);
- б) у предметима из надлежности Уставног суда из члана VI/3б) Устава који се уврсте на дневни ред пленарне сједнице;
- ц) о другим питањима утврђеним Уставом, овим правилима и закључком пленарне сједнице.

Члан 10 (Велико вијеће)

- (1) Велико вијеће чине судије које су изабрали надлежни законодавни органи ентитетā.
- (2) Предсједник Уставног суда предсједава Великим вијећем, а у случају његове спријечености, замјењује га један од потпредсједника ког он одреди.
- (3) Велико вијеће, већином гласова свих судија Уставног суда (најмање пет судија), одлучује о предметима из надлежности Уставног суда из члана VI/3а), када их покрену неовлашћени подносиоци, и члана VI/3б) Устава, који нису уврштени у дневни ред Уставног суда у пленарној сједници, и о другим питањима која се уврсте на дневни ред сједнице у складу са Уставом и овим правилима.
- (3) Уколико није донесена одлука, предмет се просљеђује Уставном суду у пленарној сједници у тексту који предлаже судија извјестилац, ако Велико вијеће не одлучи другачије.

Члан 11 (Кворум)

Већина свих судија Уставног суда (најмање пет судија) чини кворум за одржавање пленарне сједнице и сједнице Великог вијећа. Кворум Малог вијећа чине сви његови чланови.

Члан 12 (Мало вијеће)

- (1) Мало вијеће састоји се од предсједника Уставног суда и два потпредсједника из реда судија које су изабрали надлежни законодавни органи ентитетā. Малим вијећем предсједава предсједник Уставног суда.
- (2) Мало вијеће једногласно одлучује о захтјевима за доношење привремених мјера и о административним питањима о којима се не одлучује у сједницама Уставног суда.
- (3) У случају спријечености неког од чланова Малог вијећа, замјењује га судија према редослиједу из члана 88 ових правила уз поштивање принципа из члана 86 став (3) и члана 87 ових правила.

Члан 13 (Јавност рада)

- (1) Рад Уставног суда је јаван.
- (2) Јавност поступка пред Уставним судом се обезбјеђује:
  - а) обавјештавањем јавности о припремању и одржавању сједница Уставног суда и јавних расправа пред Уставним судом;
  - б) давањем обавјештења о току поступка;
  - ц) достављањем службених саопштења средствима јавног информисања;
  - д) одржавањем конференција за штампу;
  - е) омогућавањем учесницима у поступку да изврше увид у предмете о којима Уставни суд одлучује, да присуствују јавним расправама Уставног суда, осим ако предсједник Уставног суда, у интересу морала, јавног реда или националне безбједности у демократском друштву, одлучи друкчије;
  - ф) објављивањем донесених одлука;
  - г) издавањем публикација Уставног суда у којима се објављују значајније одлуке, рјешења и друго;
  - х) на други начин који одреди Уставни суд.

Члан 14 (Искључење јавности)

Јавност поступка пред Уставним судом искључена је на сједницама Суда, осим на јавној расправи.

Члан 15 (Саопштења)

Саопштења о одржавању сједница и јавних расправа Уставног суда (вријеме, мјесто и дневни ред) објављују се на огласној табли и web-страници Уставног суда и достављају средствима јавног информисања.

Члан 16 (Учесници у поступку)

- (1) Учесници у поступку су:
  - а) покретачи спорова из члана VI/3а) Устава и Амандмана I и доносиоци аката који су предмет спора;
  - б) странке у поступку у ком је донесена одлука која се оспорава апелацијом и суд, односно орган чија је пресуда, односно одлука, предмет апелације (члан VI/3б) Устава);
  - ц) предсједавајући Дома народа, када је покренут спор из члана IV/3ф) Устава;

д) суд који је прослиједио питање Уставном суду и доносилац закона од чијег важења зависи одлука суда (члан VI/3ц) Устава).

- (2) Уставни суд може у конкретном предмету да одреди друге учеснике у поступку на које ће се примјењивати принцип контрадикторности.
- (3) Уставни суд, односно судија извјестилац, може да затражи и од других органа и организација стручно писано мишљење, а регистрар може да затражи друге податке битне за одлуку Уставног суда у конкретном предмету.

Члан 17 (Употреба језика)

- (1) У поступку пред Уставним судом користе се службени језици и писма из члана 6 ових правила, а на захтјев учесника у поступку, припадника других народа, Уставни суд може да допусти употребу другог језика.
- (2) Уставни суд ће обезбиједити услове да свако може ефективно да оствари право из става (1) овог члана.

Члан 18 (Допустивост апелације)

- (1) Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако је поднесена у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.
- (2) Уставни суд може изузетно да разматра апелацију и када нема одлуке надлежног суда уколико апелација указује на озбиљна кршења права и основних слобода које штити Устав или међународна документа која се примјењују у Босни и Херцеговини.
- (3) Апелација није допуштена ако постоји неки од сљедећих случајева:
  - а) Уставни суд није надлежан за одлучивање;
  - б) апелација је анонимна;
  - ц) протекао је рок за подношење апелације;
  - д) апелацију је поднијело неовлашћено лице;
  - е) ради се о питању о ком је Уставни суд већ одлучивао, а из навода или доказа изнесених у апелацији не произилази да има основа за поновно одлучивање;
  - ф) апелант је злоупотребио право на подношење апелације;
  - г) ако су измијењене правне околности;
  - х) апелација је *ratione materiae* инкомпатибилна са Уставом;
  - и) апелација је *ratione personae* инкомпатибилна са Уставом;
  - ј) апелација је *ratione temporis* инкомпатибилна са Уставом;
  - к) апелант је пропустио да у остављеном року допуни/прецизира апелацију;

- л) апелација је преурањена;
  - м) апелант није исцрпио правне лијекове могуће по закону.
- (4) Уставни суд ће одбацити апелацију као очигледно (*prima facie*) неосновану када утврди да не постоји оправдан захтјев странке у поступку, односно да предочене чињенице не могу да оправдају тврдњу да постоји кршење права заштићених Уставом и/или када се за странку у поступку утврди да не сноси посљедице кршења права заштићених Уставом, тако да је испитивање меритума апелације непотребно.
- (5) Уставни суд ће одбацити апелацију када оцијени да апелант није претрпио значајнију штету осим ако поштивање људских права, како је то дефинисано у Уставу, захтијева разматрање апелације у меритуму.

Члан 19 **(Допустивост захтјева из чл. VI/3а), VI/3ц) и IV/3ф) Устава и** **Амандмана I)**

Захтјев није допустив ако постоји неки од сљедећих случајева:

- а) Уставни суд није надлежан за одлучивање;
- б) захтјев је анониман;
- ц) захтјев је поднијело неовлашћено лице;
- д) ради се о питању о ком је Уставни суд већ одлучивао, а из навода или доказа изнесених у захтјеву не произилази да има основа за поновно одлучивање;
- е) ако су измијењене правне околности;
- ф) подносилац захтјева је пропустио да у остављеном року допуни/прецизира захтјев;
- г) оспорени општи акт није на снази.

Члан 20 **(Достављање захтјева/апелације)**

- (1) Захтјев за покретање поступка/апелација упућен Уставном суду шаље се поштом, или се предаје непосредно Уставном суду.
- (2) Поднесак из става (1) овог члана се сматра примљеним даном пријема у Уставном суду, односно даном предаје поднеска пошти препоручено.
- (3) Електронска пошта, писмена достављена телефаксом, те телеграми упућени Уставном суду не сматрају се поднесцима којима се покреће уставносудски поступак, односно којима се предлаже покретање уставносудског поступка, осим уколико се достављају на захтјев Уставног суда, или када то одобри Уставни суд.

Члан 21
(Садржина захтјева/апелације)

- (1) Захтјев за покретање поступка из члана VI/3а) Устава и Амандмана I треба да садржи:
  - а) назив акта који је предмет спора са ознаком назива и броја службеног гласила у ком је објављен;
  - б) одредбе Устава за које се сматра да су повријеђене;
  - ц) наводе, чињенице и доказе на којима се заснива захтјев;
  - д) потпис овлашћеног лица, односно подносиоца захтјева.
- (2) Апелација из члана VI/3б) Устава треба да садржи:
  - а) одлуку суда у Босни и Херцеговини која се оспорава;
  - б) одредбе Устава и/или међународних докумената о људским правима које се примјењују у Босни и Херцеговини за које апелант сматра да су повријеђене;
  - ц) наводе, чињенице и доказе на којима се заснива апелација;
  - д) у недостатку оспорене одлуке, разлоге за подношење апелације;
  - е) потпис подносиоца апелације, односно овлашћеног пуномоћника;
  - ф) посебну пуномоћ за заступање пред Уставним судом ако подносилац апелације има заступника.
- (3) Апелација из става (2) овог члана се подноси обавезно на посебном обрасцу доступном у Уставном суду или на web-страници Уставног суда. Образац чини саставни дио ових правила. Апелација се обавезно подноси у тексту који је електронски или механографски обрађен.
- (4) Захтјев из члана VI/3ц) Устава треба да садржи:
  - а) одредбе из закона за ког се тражи оцјена компатибилности уз назнаку службеног гласила у ком је објављен закон;
  - б) одредбе Устава, Европске конвенције о људским правима и основним слободама и њеним протоколима, те закона Босне и Херцеговине који је предмет оцјењивања компатибилности, постојања или домашаја неког општег правила међународног јавног права које је битно за одлуку Уставног суда;
  - ц) наводе, чињенице и доказе на којима се заснива захтјев;
  - д) потпис овлашћеног лица.
- (5) Када Уставни суд преиспитује процедуралну исправност предложене одлуке према члану IV/3ф) Устава, уз захтјев се прилаже овјерен препис те одлуке са образложењем процедуре.
- (6) Подносилац захтјева/апелације је дужан да обавијести Уставни суд о свим промјенама адресе, правног и чињеничног стања у вези са захтјевом/апелацијом које су се десиле након подношења захтјева/апелације Уставном суду. У супротном, Уставни суд ће донијети одлуку према стању у спису.

Члан 22

(Допуна захтјева/апелације)

- (1) Када је захтјев/апелација упућен Уставном суду непотпун у смислу члана 21 ових правила, или не садржи податке неопходне за вођење поступка, Уставни суд ће затражити од подносиоца захтјева, односно апеланта, да у одређеном року, а најдуже у року од 15 дана од дана пријема позива за допуну, те недостатке отклони.
- (2) Ако подносилац у року из става (1) овог члана не отклони недостатке, захтјев/апелација ће се одбацити.
- (3) Апелација/захтјев без захтјева Уставног суда не може да се допуњава ван рока из члана 18 став (1) ових правила.

Члан 23

(Одговор на захтјев/апелацију)

- (1) Судија извјестилац, односно регистрар одређују рок за достављање одговора на наводе из захтјева/апелације.
- (2) Уставни суд доставља захтјев/апелацију доносиоцу оспореног акта ради давања одговора, односно достављања списка.
- (3) Уставни суд доставља апелацију и другој странци у поступку у ком је донесена пресуда/одлука која се оспорава апелацијом с циљем давања одговора.
- (4) Недостављање одговора на захтјев/апелацију не утиче на ток поступка пред Уставним судом, који ће у том случају своју одлуку заснивати на достављеним информацијама које нису оспорили други учесници у поступку.
- (5) У случају одбацивања захтјева/апелације Уставни суд може да донесе одлуку, а да претходно захтјев/апелација није достављен другој странци на изјашњавање.
- (6) Када се ради о истом или сличном питању, Уставни суд неће достављати захтјев/апелацију ради давања одговора, већ ће узети у обзир раније достављене одговоре.

Члан 24

(Судија извјестилац)

- (1) Судије извјестиоци, у правилу, задужују се предметом по абecedном реду презимена судија, након испитивања допустивости. Предсједник Уставног суда може да одлучи о задуживању судије извјестиоца на други начин.
- (2) У предметима који се односе на исто чињенично или правно питање може да се задужи један судија извјестилац.
- (3) Када одлучује о предмету, Уставни суд може, на приједлог судије извјестиоца, да одлучи о раздуживању тог судије.
- (4) Судија извјестилац даје сагласност да се приједлог одлуке изнесе на сједницу Уставног суда.

Члан 25
(Хитно поступање)

- (1) Хитно поступање је обавезно у предметима који се тичу захтјева поднесених на основу члана IV/3ф) Устава, изборних права и одлука о привременим мјерама.
- (2) У одређивању редослиједа по ком ће се поступати с предметима Уставни суд ће узети у обзир важност и хитност постављених питања на основу критеријума које је сам утврдио.
- (3) Предсједник Уставног суда може да дâ првенство неком одређеном захтјеву/апелацији.

Члан 26
(Увид у предмете)

- (1) Учесници у поступку имају право да изврше увид у списе предмета који се води пред Уставним судом у складу са актима Уставног суда и законом који уређује приступ информацијама.
- (2) Нацрти и приједлози одлука, рјешења и других аката који су припремљени за одлучивање, као и акти који су одређени као тајна у смислу ових правила не могу да се дају на увид.
- (3) Увид у спис одобрава генерални секретар Уставног суда, а обавља се у службеним просторијама Уставног суда и у присуству овлашћеног запосленика Уставног суда, у складу са општим актом Уставног суда.

Члан 27
(Копије аката)

- (1) Учесници у поступку могу да траже из предмета копију аката, осим оних који, према члану 26 став (2) ових правила, не могу да се дају на увид.
- (2) Копирање аката из предмета одобрава генерални секретар Уставног суда, а обавља се у службеним просторијама Уставног суда, у складу са општим актом Уставног суда.

Члан 28
(Обавјештење о току поступка)

- (1) Обавјештење о току поступка пред Уставним судом даје предсједник Уставног суда, односно регистар Уставног суда по овлашћењу предсједника.
- (2) Нико нема право да даје податке о судији извјестиоцу и правном савјетнику судије ком је предмет распоређен, нити податке који се односе на одлучивање у предмету.

Члан 29
(Достављање аката)

Акти Уставног суда, позиви и друго достављају се лицима на која се односе препоручено поштом или непосредно уз доставницу.

Члан 30
(Основ за одлучивање)

- (1) Уставни суд расправља и одлучује о предмету на основу приједлога одлуке судије извјестиоца, односно Канцеларије регистрара.
- (2) О појединим питањима која су значајна за доношење одлуке Уставни суд, ради заузимања претходног становишта, може да расправља на основу меморандума судије извјестиоца или Канцеларије регистрара.
- (3) На приједлог судије извјестиоца или другог судије нацрт одлуке може да се прелиминарно разматра без гласања о приједлогу, или може само да се индикативно гласа у ком смјеру треба припремити приједлог одлуке.

Члан 31
(Обим одлучивања)

При одлучивању Уставни суд, у правилу, испитује да ли постоје само оне повреде које су изнесене у захтјеву/апелацији.

Члан 32
(Спајање и раздвајање предмета)

- (1) Када се Уставном суду достави више захтјева/апелација из његове надлежности о истом питању, Уставни суд, у правилу, донијеће одлуку о спајању предмета у којима ће водити један поступак и донијети једну одлуку.
- (2) Спајање захтјева, у смислу става (1) овог члана, неће се вршити ако би то знатније продужавало поступак.

Члан 33
(Садржина одлука)

- (1) Одлука о меритуму садржи:
  - а) Увод,
  - б) Изреку,
  - ц) Образложење,
  - д) Закључак.
- (2) Увод садржи: уставни основ и одговарајућу одредбу Правила Уставног суда, назив „Уставни суд Босне и Херцеговине”, број предмета, име и презиме, односно назив подносиоца захтјева/апеланта, састав органа који одлучује (имена и презимена судија који су учествовали у одлучивању према редослиједу из члана 88 ових

правила без навођења академских титула), датум одржавања сједнице и врсту одлуке.

- (3) Изрека садржи: одлуку Уставног суда о предмету одлучивања и назнаку да ли се одлука објављује у службеним гласилима.
- (4) Образложење одлука донесених на основу члана VI/3б) садржи: увод, поступак пред Уставним судом, чињенице, наводе из апелације, наводе из одговора на апелацију, релевантне прописе, допустивост, меритум и закључак.
- (5) Образложење одлука донесених на основу чл. VI/3а), VI/3ц) и IV/3ф) Устава, те Амандмана I садржи: увод, поступак пред Уставним судом, наводе из захтјева, наводе из одговора на захтјев, релевантне прописе, допустивост, меритум и закључак.
- (6) Изузетно, Уставни суд може да донесе и одлуку о меритуму која садржи само изреку, кратко образложење и позив на одлуку која је претходно донесена у истој правној и чињеничној ситуацији.
- (7) Образложење осталих одлука Уставног суда може да садржи одговарајуће елементе, зависно од врсте одлуке.

Члан 34 (Обавезе других институција)

Институције Босне и Херцеговине, ентитетā, Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, правна и физичка лица и други дужни су да дају Уставном суду, на његов захтјев, податке и обавјештења потребна за рад Уставног суда и да предузимају, по налогу Уставног суда, радње које су од интереса за вођење поступка.

Глава I. СЈЕДНИЦЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 35 (Мјесто одржавања)

- (1) Уставни суд ради у сједници.
- (2) Сједница Уставног суда се одржава у сједишту Уставног суда.
- (3) Изузетно, сједница Уставног суда може да се одржи ван сједишта Уставног суда.

Члан 36 (Заказивање сједница)

- (1) Предсједник Уставног суда заказује сједницу, предлаже дневни ред и предсједава сједницом Уставног суда. Предсједник Уставног суда може да овласти једног од

потпредсједника да предсједава сједницом Уставног суда у смислу члана 88 ових правила.

- (2) Предсједник Уставног суда заказаће сједницу и:
  - а) када Уставни суд закључи да се сједница одржи;
  - б) када сазивање сједнице тражи судија ради разматрања питања из надлежности Уставног суда.
- (3) Предсједник Уставног суда предлаже дневни ред и предсједава сједницама.
- (4) Дневни ред сједнице утврђује Уставни суд на сједници.
- (5) У случају из става (2) алинеја б) овог члана, предсједнику Уставног суда подноси се писани захтјев са образложењем.
- (6) Након што предсједник Уставног суда објави да Уставни суд засједа и предложи дневни ред, сваки судија има право да предложи допуну, односно скидање појединог предмета с дневног реда уз усмено образложење приједлога.
- (7) Ако је скидање предмета с дневног реда предложио и усмено образложио судија који је, уједно, судија извјестилац, о том приједлогу се не расправља, нити се о њему гласа, него се записнички утврђује да је предмет скинут с дневног реда.
- (8) Ако је скидање предмета с дневног реда предложио и усмено образложио судија који није судија извјестилац у том предмету, а судија извјестилац прихвати приједлог, на одговарајући начин се примјењује став (7) овог члана.
- (9) Ако је скидање предмета с дневног реда предложио и усмено образложио судија који није судија извјестилац у том предмету, а судија извјестилац није прихватио приједлог, одлука о скидању предмета с дневног реда доноси се већином гласова свих судија.

Члан 37 **(Позив за сједницу)**

- (1) Позив за сједницу Уставног суда, предмети и други материјали који ће бити разматрани на сједници достављају се судијама најкасније осам дана прије дана одржавања сједнице.
- (2) Изузетно, у хитним случајевима, позиви за сједницу Уставног суда, предмети и други материјали који ће бити разматрани на сједници могу да се доставе и у краћем року.
- (3) Канцеларија регистрара ће благовремено достављати нацрте одлука судији извјестиоцу у предметима у којима је одређен судија извјестилац.

Члан 38 **(Присуство сједницама)**

- (1) Сједницама Уставног суда присуствују судије, генерални секретар, регистрар, шефови одјељења и лице задужено за сарадњу с медијима.

- (2) Предсједник Уставног суда може да одлучи да сједници присуствују и друга стручна лица.

Члан 39 (Обавезно одлагање сједнице)

Сједница Уставног суда у пленарном сазиву којој не присуствују најмање тројица судија које је изабрао Представнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине и најмање један судија ког је изабрала Народна скупштина Републике Српске се одлаже с тим да ће се, у случају понављања исте ситуације без оправданих разлога, наредна сједница одржати.

Члан 40 (Ток сједнице)

- (1) Предсједник Уставног суда води сједницу Уставног суда према прихваћеном дневном реду.
- (2) Прије отварања расправе предсједник Уставног суда је овлашћен да:
- а) назначи дужину трајања цјелокупне расправе о предмету,
  - б) одреди дужину трајања излагања при првом јављању за ријеч,
  - ц) одреди допуштени број и дужину трајања реплика на поједину расправу.
- (3) При одређивању временског трајања радњи из става (2) овог члана предсједник Уставног суда уважава сложеност предмета, те јасноћу, прегледност и исцрпност образложења приједлога одлуке, рјешења, односно извјештаја и уводног усменог образложења судије извјестиоца.
- (4) О предмету који је на дневном реду сједнице Уставног суда прије расправљања и гласања судија извјестилац ће укратко изнијети релевантна чињенична и правна питања значајна за расправљање и одлучивање и дати приједлог одлуке.
- (5) Судија извјестилац може да затражи да регистрар изложи чињенице предмета и пружи информације о релевантним прописима и релевантној пракси.
- (6) Након излагања судије извјестиоца, односно регистрара, ријеч се даје судијама према редослиједу по ком су тражили ријеч.
- (7) Ријеч за реплику или коментар даје се када све судије које су се пријавиле за расправу заврше своја излагања.
- (8) У расправљању могу да учествују генерални секретар и регистрар Уставног суда, а на позив предсједника Уставног суда и шефови одјељења Уставног суда и правни савјетници судија Уставног суда.
- (9) Предсједник Уставног суда има право да упозори учесника у расправљању на дужину усменог излагања уколико оцијени да је неосновано дуго.
- (10) У случају када судија не оконча своју расправу у назначеном времену, предсједник Уставног суда га упозорава да је истекло вријеме и одређује један минут да сажме

и оконча расправу. Након протеча тог времена, предсједник Уставног суда је овлашћен да прекине излагање судије и да ријеч сљедећем учеснику у расправи.

Члан 41 **(Одлагање расправљања)**

Уставни суд може да одложи, односно прекине расправљање о предмету с циљем прибављања нових података и обавјештења, као и у другим случајевима.

Члан 42 **(Доношење одлуке)**

- (1) Послије завршеног расправљања о предмету Уставни суд доноси одлуку.
- (2) У доношењу одлуке Уставног суда може да учествује само судија који је био присутан сједници на којој је обављена расправа о предмету у ком се доноси одлука.
- (3) Судија не може да се уздржи од гласања.
- (4) Одлука Уставног суда у пленарној сједници и Великом вијећу доноси се већином гласова од укупно девет судија Уставног суда.
- (5) Изузетно, када у пленарној сједници у доношењу одлуке учествује мање од укупног броја од девет судија, и то због разлога наведених у члану 90 став (1) или члану 98 ових правила, као и када нису изабране све судије, или када је судија/судије у дужем периоду, због болести, спријечен да врши своју функцију, уколико најмање пет судија не гласа идентично о приједлогу одлуке о захтјеву/апелацији, у случају из члана 98 одлучивање о тој одлуци ће се одложити за једну од наредних сједница али не дуже од шест мјесеци, а ако се иста ситуација након истека тог рока понови, глас предсједника Уставног суда, односно судије који га замјењује, рачуна се двоструко.
- (6) Одлука Малог вијећа се доноси једногласно.
- (7) Гласање се врши јавно, дизањем руке.
- (8) Гласање се врши према редослиједу по ком су поднесени приједлози о чему претходно може да се спроведе прелиминарно необавезујуће гласање о предложеној одлуци или о појединим дијеловима одлуке. Приједлог који приликом прелиминарног гласања добије највише гласова сматра се првим приједлогом о ком се гласа у складу са ставом (1) овог члана.
- (9) У осталим случајевима као први приједлог о ком се гласа сматра се приједлог судије извјестиоца уколико судија извјестилац не предложи друкчије.

Члан 43 **(Издвојена мишљења)**

- (1) Сваки судија који је учествовао у разматрању предмета има право да издвоји своје мишљење у складу или супротно одлуци, или да само да изјаву о неслагању или придруживању издвојеном мишљењу.

- (2) Судија има право и дужност да писано изложи и образложи издвојено мишљење најкасније у року од 15 дана од дана када му одлука буде достављена након утврђивања стручно-техничке редакције текста.
- (3) Издвојено мишљење судије се прилаже уз записник са сједнице и улаже у предмет на који се односи, а у донесеној одлуци или рјешењу се констатује да је дато издвојено мишљење.
- (4) Издвојено мишљење се прилаже уз одлуку као анекс. Одлука се објављује у службеним гласилима и публикацији Уставног суда заједно са издвојеним мишљењем.
- (5) До достављања издвојеног мишљења, или до истека рока из става (2) овог члана, одлука се не отпрема. Ако издвојено мишљење није достављено до истека рока из става (2) овог члана, одлука се отпрема, а накнадно достављено издвојено мишљење се улаже у уставносудски спис и чини његов саставни дио.

Члан 44 (Снимање сједница)

- (1) Сједнице Уставног суда се снимају.
- (2) Снимак/аудио-запис се прилаже уз записник и чини његов саставни дио.
- (3) Начин употребе снимка/аудио-записа је уређен општим актом Уставног суда.

Члан 45 (Записник сједница)

- (1) О току сједница Уставног суда се води записник.
- (2) Записник сједнице Уставног суда садржи:
  - а) датум и мјесто одржавања сједнице;
  - б) имена присутних и одсутних судија;
  - ц) имена других лица присутних сједници;
  - д) предмет разматрања и одлучивања;
  - е) изреку (диспозитив) донесене одлуке;
  - ф) резултат гласања с назнаком који је судија гласао против одлуке, односно који је издвојио мишљење;
  - г) друге закључке који су донесени поводом расправе о предмету.
- (3) Када је искључена јавност са сједнице или њеног дијела, у записник се уноси и констатација о томе.
- (4) Записник са сједнице Уставног суда се усваја, у правилу, на наредној сједници.
- (5) Усвојени записник са сједнице Уставног суда потписују предсједник Уставног суда и генерални секретар Уставног суда.
- (6) Записник је саставни дио архива Уставног суда и чува се у складу са општим актом Уставног суда.

Члан 46
(Јавна расправа)

- (1) Када је у поступку пред Уставним судом потребно непосредно расправити питање значајно за доношење одлуке, Уставни суд ће у пленарној сједници одржати јавну расправу.
- (2) О потреби да се одржи јавна расправа Уставни суд одлучује на приједлог судије извјестиоца или другог судије.

Члан 47
(Позивање на јавну расправу)

- (1) На јавну расправу се позивају учесници у поступку.
- (2) Када је потребно, на јавну расправу се позивају и лица која Уставном суду могу да дају стручна мишљења и објашњења значајна за доношење одлуке.
- (3) О позивању лица из става (2) овог члана одлучује Уставни суд на приједлог судије извјестиоца. Учесници се не хоноришу.

Члан 48
(Рок за позивање)

- (1) Позив за јавну расправу и одговарајући материјал се достављају најкасније осам дана прије одржавања јавне расправе.
- (2) Изузетно, позив за јавну расправу може да се достави и у краћем року.

Члан 49
(Мјесто одржавања)

- (1) Јавна расправа се одржава у сједишту Уставног суда.
- (2) Када постоје посебни разлози, Уставни суд може да одлучи да се јавна расправа одржи ван сједишта Уставног суда.

Члан 50
(Посљедице неприсуствовања позваних учесника)

Одсуствовање учесника у поступку на јавној расправи не спречава Уставни суд да одржи јавну расправу и донесе одлуку.

Члан 51
(Одлагање и прекидање)

- (1) Када је потребно, Уставни суд може да одложи или да прекине јавну расправу с циљем прибављања потребних података и обавјештења, као и у другим оправданим случајевима.

- (2) У случају из става (1) овог члана предсједник Уставног суда обавијестиће учеснике у поступку и друга позвана лица о томе када ће се одржати, односно наставити јавна расправа.

Члан 52 **(Руковођење јавном расправом)**

- (1) Предсједник Уставног суда отвара јавну расправу, саопштава предмет расправе и води сједницу у смислу члана 40 ових правила.
- (2) Генерални секретар Уставног суда обавјештава Уставни суд о присуству учесника у поступку и других позваних лица.

Члан 53 **(Улога предсједника Суда)**

- (1) Предсједник Уставног суда излаже на јавној расправи стање ствари и спорна правна питања значајна за расправљање, не износећи при томе своје становиште за доношење одлуке.
- (2) Послије излагања предсједника Уставног суда учесници у поступку износе и образлажу своја становишта и одговарају на наводе изнесене у расправи, а друга позвана лица дају своја мишљења значајна за разјашњење стања ствари.

Члан 54 **(Одржавање реда)**

- (1) О одржавању реда на јавној расправи се стара предсједник Уставног суда.
- (2) С тим циљем он може да:
- а) опомене лице које ремети ред;
  - б) одузме ријеч лицу које наноси увреду Уставном суду или неком другом, односно које на други начин злоупотребљава добијену ријеч;
  - ц) удаљи с јавне расправе лице које, и поред опомене, омета ток јавне расправе.

Члан 55 **(Закључивање јавне расправе)**

Када су завршена излагања учесника у поступку и других позваних лица, те када нема ни питања која би требало ријешити, предсједник Уставног суда закључује јавну расправу и обавјештава учеснике у поступку и друга присутна лица о времену и начину саопштавања одлуке Уставног суда.

Члан 56
(Записник)

- (1) О јавној расправи води се записник.
- (2) У записник с јавне расправе се уносе и подаци из члана 45 ових правила.
- (3) Ако није вршено аудио-снимање јавне расправе, у записник се уноси сажето излагање учесника у поступку и других присутних лица.
- (4) Уз записник с јавне расправе се прилажу излагања учесника у поступку и других присутних лица која своја писана излагања могу да предају Уставном суду.

Глава II.

ОДЛУКЕ И ДРУГИ АКТИ УСТАВНОГ СУДА

Члан 57
(Врсте одлука)

- (1) Након вијећања и гласања Уставни суд доноси одлуке.
- (2) Одлуке Уставног суда су о:
  - а) допустивости захтјева/апелације;
  - б) допустивости и меритуму захтјева/апелације (потпуна или дјелимична);
  - ц) престанку важења одредбе/општег акта несагласне са Уставом;
  - д) обустављању поступка;
  - е) привременој мјери.
- (3) У случају потребе, у поступку пред Уставним судом, као и о унутрашњим питањима Уставног суда, могу да се доносе рјешења и закључци.

Члан 58
(Одлука о допустивости)

Уставни суд доноси одлуку о допустивости ком одбацује захтјев/апелацију под условима из чл. 18, 19 и 22 ових правила.

Члан 59
(Одлука о допустивости и меритуму)

- (1) Уставни суд доноси одлуку о допустивости и меритуму када усваја или одбија захтјев/апелацију.
- (2) Уставни суд усваја захтјев/апелацију када, у складу са својим надлежностима из члана VI/3а) и VI/3б) Устава и Амандмана I, утврди повреду Устава, односно када, у

складу са својим надлежностима из члана VI/3ц) Устава, утврди да је закон о чијем важењу зависи одлука било ког суда у Босни и Херцеговини инкомпатибилан са Уставом, Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода или са законима Босне и Херцеговине, или у погледу постојања или домаћаја неког општег правила међународног јавног права које је битно за одлуку суда.

- (3) Уставни суд одбија захтјев/апелацију када, у складу са својим надлежностима из члана VI/3а) и VI/3б) Устава и Амандмана I, утврди да не постоји повреда Устава, односно да не постоји повреда у смислу надлежности Уставног суда из члана VI/3ц) Устава.
- (4) Уставни суд својом одлуком усваја захтјев када утврди да постоји процедурална исправност захтјева поднесеног у складу са чланом IV/3ф) Устава.
- (5) Уставни суд својом одлуком одбија захтјев када утврди да не постоји процедурална исправност захтјева поднесеног у складу са чланом IV/3ф) Устава.

Члан 60 **(Дјелимична одлука)**

Уставни суд може да донесе дјелимичну одлуку ако захтјев/апелација садржи више питања и ако то природа случаја омогућава.

Члан 61 **(Дјеловање одлука о захтјеву)**

- (1) Уставни суд одлуком ком усваја захтјев одлучује о њеном правном дјеловању (*ex tunc, ex nunc*).
- (2) Одлуком ком се утврђује несагласност из члана VI/3а) и VI/3ц) Устава Уставни суд може у цијелости или дјелимично да укине општи акт или његове поједине одредбе.
- (3) Укинати општи акт, односно његове укинуте одредбе престају да важе наредног дана од дана објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине”.
- (4) Изузетно, Уставни суд може одлуком ком се утврђује несагласност из члана VI/3а) и VI/3ц) Устава да одреди рок за усаглашавање који не може да буде дужи од шест мјесеци.
- (5) Ако се у остављеном року из става (4) овог члана не отклони утврђена несагласност, Уставни суд ће својом одлуком утврдити да несагласне одредбе престају да важе.
- (6) Наредног дана од дана објављивања одлуке из става (4) овог члана у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине” престају да важе несагласне одредбе.

Члан 62
(Дјеловање одлука о апелацији)

- (1) Одлуком ком усваја апелацију Уставни суд укида оспорену одлуку и предмет враћа суду, односно органу који је донио ту одлуку, на поновни поступак, осим у случају када посљедице кршења уставних права могу да се отклоне на други начин.
- (2) Ако је до доношења одлуке Уставног суда промијењен закон који одређује надлежност за поступање у тој правној ствари, суд, односно орган који је донио укинуту одлуку, дужан је да без одлагања достави предмет надлежном суду, односно органу.
- (3) У образложењу одлуке Уставни суд наводи које је уставно право повријеђено и у чему се састоји повреда.
- (4) Суд, односно орган чија је одлука укинута, дужан је да донесе нову одлуку при чему је обавезан да поштује правно схватање Уставног суда о повреди права и основних слобода подносиоца апелације утврђених Уставом.
- (5) Изузетно, ако орган чија је одлука укинута у смислу претходног става донесе нову одлуку без поштивања правног схватања Уставног суда, Уставни суд може сâм да одлучи о меритуму предмета уколико постоји одлука органа која не крши уставна права, тако што ће такву одлуку оставити на правној снази.
- (6) Поступак пред судом, односно органом из става (4) овог члана је хитан.
- (7) Одлуком ком усваја апелацију због повреде члана II/3е) Устава, због недоношења одлуке у разумном року, Уставни суд може да наложи хитно окончање поступка.
- (8) Уколико Уставни суд не одлучи другачије, правно дјеловање одлука о апелацији почиње достављањем одлуке субјекту надлежном за њено извршење.

Члан 63
(Одлука о обустављању поступка)

- (1) Уставни суд ће донијети одлуку ком обуставља поступак о захтјеву/апелацији када је у току поступка:
  - а) отклоњена неуставност оспореног акта;
  - б) оспорени општи акт престао да важи;
  - ц) апелант умро, или када је апелант који је правно лице престао да постоји;
  - д) подносилац захтјева/апелације одустао од захтјева/апелације;
  - е) престала да постоји претпоставка за вођење поступка (подносилац изгубио интерес), или када Уставни суд утврди да није цјелисходно водити даљњи поступак под условом да је то у складу с поштивањем људских права.
- (2) У случају из тач. а) и б) става (1) овог члана Уставни суд ће наставити поступак ако се ради о очигледној повреди одредаба члана II Устава, или уколико посљедице повријеђених права и слобода нису отклоњене, а у случају из тачке ц) става (1) овог

члана ако насљедник, односно правни сљедник, у року од 30 дана од дана смрти/ престанка постојања правног лица, односно измјене статуса, поднесе писани захтјев да преузима наставак поступка.

Члан 64 **(Одлука о привременој мјери)**

- (1) Уставни суд може, на сопствену иницијативу или на захтјев подносиоца захтјева или апеланта, да одреди сваку привремену мјеру за коју сматра да треба да је донесе у интересу странака или правилног вођења поступка.
- (2) Изузетно, предсједник Уставног суда може, у немогућности сазивања сједнице, да одреди привремену мјеру из става (1) овог члана.
- (3) Одлука о мјери из ст. (1) и (2) овог члана се одмах доставља доносиоцу оспореног акта, странци и другим органима надлежним за њено извршење.
- (4) Поступак за доношење привремене мјере је хитан, а одлука ком се усваја захтјев за доношење привремене мјере је обавезујућа до доношења коначне одлуке Уставног суда.
- (5) Захтјев за доношење привремене мјере може да поднесе учесник у поступку пред Уставним судом из члана 16 ових правила под условом да је претходно, у складу с могућношћу прописаном законом, тражио одлагање извршења одлука редовних судова или органа управе у поступку који је вођен пред тим судовима, односно органима.

Члан 65 **(Правне посљедице одлуке о захтјеву)**

Свако коме је повријеђено право коначним или правоснажним појединачним актом, донесеним на основу одредаба које су престале да важе у смислу члана 61 ових правила, има право да затражи од надлежног органа измјену тог појединачног акта, а надлежни орган је обавезан да понови поступак и усклади акт са одлуком Уставног суда.

Члан 66 **(Рок за подношење приједлога)**

Приједлог за измјену коначног или правоснажног појединачног акта из члана 65 ових правила може да се поднесе у року од шест мјесеци од дана објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, ако од доношења акта до доношења одлуке Уставног суда није протекло више од пет година.

Члан 67 **(Стручно-техничка редакција одлука)**

- (1) Стручно-техничку редакцију текста одлука Уставног суда утврђује Редакциона комисија.

- (2) Предсједник Редакционе комисије и регистрар потписима потврђују коначан текст свих одлука.
- (3) Одлуке које се објављују обавезно се лекторишу и објављују на службеним језицима и писмима у Босни и Херцеговини, према одлуци Уставног суда, водећи при томе рачуна о равноправној заступљености, а значајније одлуке, након лекторисања, преводе се на енглески језик.
- (4) Одлуке и рјешења који се не објављују достављају се странкама на једном од службених језика и писама Босне и Херцеговине.
- (5) Одлуке се отпремају, у правилу, у року од 30 дана од дана доношења.

Члан 68 **(Преиспитивање одлука)**

- (1) У случају када се открије нека чињеница која би по својој природи могла одлучно да утиче на исход спора и која, када је одлука била донесена, није била позната Уставном суду и није разумно могла да буде позната странци, та странка може, у року од шест мјесеци након што је стекла сазнање о тој чињеници, да затражи од Уставног суда преиспитивање те одлуке, а најкасније у року од годину дана од дана пријема одлуке.
- (2) Изузетно, ако Европски суд за људска права утврди да су у поступку пред Уставним судом прекршена људска права у погледу приступа суду и ако је одлука Уставног суда била заснована на том кршењу, Уставни суд ће поновити поступак најкасније у року од три мјесеца од коначности одлуке Европског суда за људска права.
- (3) У захтјеву треба навести одлуку чије се преиспитивање тражи, као и податке потребне да се покаже да су испуњени услови предвиђени у ставу (1) овога члана. У прилогу захтјева се доставља копија свих докумената који га потврђују. Захтјев и та документа се достављају Уставном суду.
- (4) Изворно вијеће ће одбити захтјев ако нема разлога који би оправдао његово разматрање. У том случају Канцеларија регистрара ће писмом обавијестити подносиоца захтјева. Када није могуће саставити изворно вијеће, предсједник Уставног суда попуниће или саставити вијеће.
- (5) Када изворно вијеће одлучи да ће преиспитати своју одлуку, предмет преиспитивања се разматра у складу с правилима која се примјењују у редовном поступку пред Уставним судом.

Члан 69 **(Потписивање одлука)**

- (1) Изворник одлуке, под којим се подразумијева оригинална одлука Уставног суда, потписују предсједник Уставног суда и регистрар, а објављује се само с потписом предсједника Уставног суда.
- (2) Примјерак одлуке који се отпрема овјерава генерални секретар Уставног суда.

Члан 70
(Исправка грешака)

- (1) Ако изворник одлуке садржи техничке грешке, или ако објављени текст није истовјетан са изворником, исправку даје генерални секретар Уставног суда на основу закључка Уставног суда.
- (2) Исправка се доставља учесницима у поступку и објављује на исти начин као и одлука.

Члан 71
(Објављивање одлука)

- (1) Уставни суд приликом доношења одлука одлучује о њиховом објављивању у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине” и у службеним гласилима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.
- (2) У одлуци из става (1) овог члана објављују се лична имена и презимена подносиоца апелације, односно правног лица, и друге странке у поступку из члана 16 ових правила, осим ако је подносилац апелације или друга странка у поступку пред Уставним судом друкчије захтијевала, или ако природа поступка то захтијева.

Глава III.

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА

Члан 72
(Обавезност извршења, начин и рок извршења)

- (1) Одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће и свако физичко и правно лице је дужно да их поштује.
- (2) Сви органи власти су дужни, у оквиру својих надлежности утврђених Уставом и законом, да спроводе одлуке Уставног суда.
- (3) Свако ко има правни интерес може да тражи да се изврши одлука Уставног суда.
- (4) Уставни суд у својој одлуци може да одреди начин и рок извршења одлуке Уставног суда.
- (5) У року из става (4) овог члана орган који је обавезан да изврши одлуку Уставног суда дужан је да достави обавјештење о предузетим мјерама с циљем извршења одлуке Уставног суда, како је то назначено у одлуци.
- (6) У случају непоступања, односно кашњења у извршавању или обавјештавању Уставног суда о предузетим мјерама, Уставни суд доноси рјешење којим се утврђује да одлука Уставног суда није извршена, односно може да одреди начин извршења

одлуке. То рјешење се доставља надлежном тужиоцу, односно другом органу надлежном за извршење ког одреди Уставни суд.

Члан 73 (Обустављање извршења)

Извршење коначних, односно правоснажних појединачних аката, донесених на основу одредаба које су престале да важе у смислу члана 61 ових правила, не може ни да се одреди ни да спроведе, а ако је извршење започето, обуставиће се.

Члан 74 (Накнада за нематеријалну штету)

- (1) У одлуци ком усваја апелацију Уставни суд може да одреди накнаду за нематеријалну штету.
- (2) Ако Уставни суд одреди да је потребно додијелити новчану накнаду, одредиће је на основу праведности, узимајући у обзир стандарде који произилазе из праксе Уставног суда.

Глава IV.

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 75 (Достављање на огласну таблу и web-страницу)

- (1) Када позиви, одлуке, односно рјешења Уставног суда не могу из било ког разлога да се доставе учесницима у поступку, достављање њима обавља се стављањем позива, одлуке, односно рјешења на огласну таблу Уставног суда и web-страницу Уставног суда.
- (2) Достављање се сматра обављеним након протеча осам дана од дана стављања позива, одлуке, односно рјешења на огласну таблу Уставног суда и web-страницу Уставног суда.

Члан 76 (Остала питања)

О питањима поступка пред Уставним судом која нису утврђена овим правилима Уставни суд ће одлучити у сваком конкретном случају.

ДИО ТРЕЋИ – ОРГАНИЗАЦИЈА УСТАВНОГ СУДА

Глава I.

ПРАВА И ДУЖНОСТИ УСТАВНОГ СУДА

Члан 77

(Организационе и финансијске надлежности)

- (1) Уставни суд, осим вршења функције у складу са одредбама Устава, одлучује о:
  - а) избору предсједника и потпредсједника Уставног суда;
  - б) статусу и правима у вези са имунитетом предсједника и судија Уставног суда;
  - ц) унутрашњој организацији Уставног суда и Секретаријата Уставног суда;
  - д) образовању радних тијела Уставног суда;
  - е) статусним питањима лица која именује и разрјешава Уставни суд;
  - ф) плану рада Уставног суда и његовом извршавању;
  - г) потребама за финансирањем рада Уставног суда;
  - х) усвајању годишњег обрачуна Уставног суда;
  - и) другим питањима из надлежности Уставног суда.
- (2) У остваривању своје финансијске самосталности Уставни суд:
  - а) утврђује приједлог буџетских средстава потребних за извршавање надлежности Уставног суда и упућује га Предсједништву Босне и Херцеговине с циљем укључивања у приједлог буџета, у смислу члана VIII Устава;
  - б) доноси финансијски план Уставног суда у ком планира и доноси одлуке о остваривању прихода и извршавању расхода у текућој години;
  - ц) усваја годишњи обрачун;
  - д) одлучује о коришћењу донација и других извора средстава.

Члан 78

(Додатно присуство)

- (1) Сједници Уставног суда на којој се одлучује о питањима из члана 77 ових правила, осим предсједника Уставног суда и судија, присуствују генерални секретар Уставног суда и регистар.
- (2) Када се расправља о питањима из става (1) ал. ц), д), ф), г) и х) и става (2) члана 77 ових правила, сједници присуствује помоћник генералног секретара Уставног суда, односно стручна лица која одреди предсједник Уставног суда.

Члан 79

(Сарадња с другим судовима и институцијама)

- (1) Уставни суд сарађује с другим уставним судовима, односно тијелима исте надлежности.
- (2) Уставни суд може да организује састанке и савјетовања и да учествује на састанцима и савјетовањима на којим се разматрају питања значајна за рад Уставног суда.

Глава II.

ПРЕДСЈЕДНИК УСТАВНОГ СУДА И СУДИЈЕ

Члан 80

(Избор судија)

- (1) Судије Уставног суда се бирају у складу са чланом VI/1 Устава.
- (2) Судије ће бити истакнути правници високих моралних квалитета. Свако лице с правом гласа и таквим квалификацијама може да буде судија Уставног суда. Судије које изабере председник Европског суда за људска права не могу да буду држављани Босне и Херцеговине или било које сусједне државе.
- (3) Судија дјелује у Уставном суду у личном својству.

Члан 81

(Предсједник и потпредсједници)

Уставни суд бира председника Уставног суда и потпредсједнике из реда судија.

Члан 82

(Свечана изјава)

Прије преузимања дужности сваки изабрани судија на првом засједању Уставног суда у пленарној сједници којој је тај судија присутан или, у случају потребе, пред председником Уставног суда даје и потписује сљедећу свечану изјаву:

Свечано изјављујем да ћу се у вршењу дужности судије Уставног суда Босне и Херцеговине придржавати Устава и законā Босне и Херцеговине, да ћу дужност судије вршити савјесно и непристрасно.

Члан 83

(Избор председника)

- (1) Предсједник Уставног суда се бира на пленарној сједници тајним гласањем ротацијом судија које су изабрали законодавни органи ентитетā из члана VI/1а) Устава БиХ с тим да у два узастопна мандата председник Уставног суда не може

да буде из реда конститутивног народа или Осталих из ког је био претходни, нити предсједник прије њега.

- (2) Ако у првом кругу гласања ниједан кандидат не добије већину гласова, гласање ће се поновити и сматраће се да је изабран онај кандидат који у другом кругу добије већи број гласова.

Члан 84 (Мандат предсједника)

- (1) Мандат предсједника Уставног суда траје три године, а почиње да тече избором.
- (2) Ако предсједник Уставног суда престане да буде члан Уставног суда прије истека мандата, Уставни суд ће у пленарној сједници именовати предсједника за преостало вријеме мандата према принципима утврђеним у члану 83 ових правила.

Члан 85 (Представљање Уставног суда)

Предсједник Уставног суда представља Уставни суд, организује, руководи, заказује и предсједава сједницама и јавним расправама, потписује одлуке Уставног суда, стара се о остваривању сарадње с другим институцијама, доноси појединачне акте и врши друге дужности предвиђене овим правилима и другим актима Уставног суда.

Члан 86 (Избор потпредсједника)

- (1) Уставни суд на истој сједници на којој се бира предсједник Уставног суда бира три потпредсједника Уставног суда.
- (2) Потпредсједник Уставног суда се бира из реда свих судија.
- (3) Предсједник Уставног суда и потпредсједник Уставног суда не могу истовремено да буду бирани из истог конститутивног или осталих народа.
- (4) Мандат потпредсједника Уставног суда траје као и мандат предсједника.
- (5) Начин гласања за потпредсједника истовјетан је начину гласања за предсједника Уставног суда.
- (6) Одредба члана 83 ових правила примјењује се и на потпредсједнике Уставног суда.

Члан 87 (Замјењивање предсједника)

- (1) Предсједника Уставног суда, у случају његове одсутности или спријечености, замјењује потпредсједник ког одреди предсједник Уставног суда.
- (2) Уставни суд на сједници, у случају да предсједник Уставног суда не може да одреди потпредсједника који ће га замијенити, одређује који ће од изабраних потпредсједника замјењивати предсједника Уставног суда у смислу става (1) овог члана.

Члан 88
(Првенство)

- (1) Судије, односно потпредсједници, имају, након предсједника Уставног суда, првенство према датуму свог избора.
- (2) Судије изабране на дужност истог дана имају првенство према животној доби.

Члан 89
(Права и дужности судије)

Судија има право и дужност да учествује у раду и одлучивању Уставног суда и његових радних тијела чији је члан.

Члан 90
(Изузеће)

- (1) Предсједник Уставног суда, односно судија, неће учествовати у раду и одлучивању о захтјеву за покретање поступка, односно апелацији, ако:
  - а) има неки лични интерес у конкретном случају;
  - б) је учествовао у доношењу одлуке која је предмет спора у статусу судије, странке у поступку или пуномоћника странке, односно пресуде која је предмет апелације, или закона чија се оцјена компатибилности тражи (члан VI/3 Устава), као и у случају преиспитивања процедуралне исправности предложене одлуке Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (члан IV/3ф) Устава);
  - ц) постоје друге околности које изазивају оправдану сумњу у његову непристрасност.
- (2) Судија о чијем се изузећу одлучује може да дâ одговор на приједлог о изузећу.
- (3) Одлуку о изузећу из става (2) овог члана доноси Уставни суд већином гласова судија, на приједлог предсједника Уставног суда, односно судије.

Члан 91
(Савјесно обављање функције, чување угледа и достојанства)

- (1) Судија врши функцију судије савјесно.
- (2) Судија је дужан да чува углед и достојанство Уставног суда и углед и достојанство судије.

Члан 92
(Право предлагања)

Судије имају право да предлажу разматрање појединих питања на сједницама Уставног суда.

Члан 93
(Право на редовно обавјештавање)

- (1) Судија има право да буде редовно обавјештаван о свим питањима значајним за обављање функције Уставног суда.
- (2) О обавјештавању судије се старају предсједник и генерални секретар Уставног суда.

Члан 94
(Службена исказница)

- (1) Уставни суд издаје предсједнику и судијама службену исказницу.
- (2) Образац и начин издавања исказнице прописује Уставни суд.

Члан 95
(Службена одјећа)

Предсједник Уставног суда и судије, генерални секретар и регистрар дужни су да на јавним расправама носе службену одјећу, а на осталим сједницама Уставног суда према одлуци предсједника Уставног суда.

Члан 96
(Нespoјивост функције)

- (1) Функција судије је неспојива са:
  - а) чланством у политичкој партији или политичкој организацији у Босни и Херцеговини;
  - б) чланством у законодавној, извршној и другој судској власти у Босни и Херцеговини, односно ентитетима и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине;
  - ц) сваком другом функцијом која може да утиче на непристрасност судије.
- (2) Судије које су изабрали надлежни законодавни органи ентитетā не смију да буду чланови управног или надзорног одбора јавних или приватних предузећа или других правних лица.
- (3) Универзитетски наставник (доцент, ванредни и редовни професор) правних наука изабран за судију Уставног суда може у смањеном обиму да настави наставу и научни рад као универзитетски наставник правних наука.
- (4) У смислу овог члана, јавном, односно професионалном дужношћу не сматра се ни друга научна и стручна дјелатност, нити чланско дјеловање у институтима и удружењима правника, као ни у хуманитарним, културним, спортским и другим удружењима, осим ако те активности нису у вези са радом неке политичке партије.
- (5) О свакој додатној активности судија ће дати изјаву предсједнику Уставног суда. У случају неслагања предсједника Уставног суда и судије о ком је ријеч, о сваком питању које би могло да се постави одлучује Уставни суд у пленарној сједници.

Члан 97 (Имунитет)

- (1) У обављању своје функције судија има имунитет.
- (2) Судија Уставног суда неће бити кривично или грађански одговоран за било који поступак извршен у оквиру своје дужности као судије Уставног суда. Судија Уставног суда не може да буде позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен за изражено мишљење или гласање у Уставном суду.
- (3) Судија Уставног суда не може да буде кривично гоњен, нити може да буде задржан или лишен слободе, нити може да му се одреди притвор без претходног одобрења Уставног суда. Тужилац не може да покрене, односно да настави истрагу, нити да подигне оптужницу ако не поднесе доказ да је одобрење дато.
- (4) Уставни суд може да одлучи на пленарној сједници већином гласова да судија Уставног суда за ког је Уставни суд дао одобрење да против њега може да се настави кривични поступак и против ког је потврђена оптужница надлежног суда може да буде привремено удаљен с вршења дужности у Уставном суду док тај поступак траје. У том случају судији Уставног суда припада право на плату.
- (5) Уколико се у току парничног поступка који се води против судије Уставног суда судија позове на имунитет, тврдећи да је радња која представља основ за покретање тог парничног поступка извршена у оквиру његових дужности, о том питању ће расправити и одлучити Уставни суд.

Члан 98 (Престанак функције)

- (1) Судија може да буде разријешен дужности судије прије истека времена на које је изабран у сљедећим случајевима:
  - а) ако то сâм затражи;
  - б) ако буде осуђен на затворску казну због почињеног кривичног дјела за које је правоснажно осуђен на безусловну казну затвора а које га чини недостојним за вршење судијске функције;
  - ц) ако трајно изгуби способност да обавља своју функцију;
  - д) ако наступе околности из члана 96 ових правила;
  - е) ако функцију судије не врши у складу са чланом 91 ових правила.
- (2) Уставни суд утврђује постојање разлога из става (1) овог члана, разрјешава судију на основу консензуса осталих судија и о томе обавјештава орган који је изабрао тог судију.

Члан 99
(Поступак избора новог судије)

- (1) Предсједник Уставног суда, најкасније шест мјесеци прије истека мандата судије због старосне доби, покреће поступак избора судије у складу са чланом VI/1a) Устава.
- (2) У случају оставке, односно разрјешења судије, предсједник Уставног суда покреће поступак избора судије даном доношења одлуке Уставног суда у пленарној сједници.
- (3) У случају из ст. (1) и (2) овог члана предсједник Уставног суда обавјештава предсједника Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине/ Народне скупштине Републике Српске, односно Предсједништво Босне и Херцеговине и предсједника Европског суда за људска права.
- (4) У случају из става (1) овог члана новоизабрани судија ступа на дужност након престанка мандата судије ком дужност престаје због година старости и након добијања акта од надлежног органа.
- (5) Новоизабрани судија, који је изабран умјесто судије који је поднио оставку или је разријешен дужности, ступа на дужност након објављивања одлуке о избору у службеним гласилима, односно пријема одговарајућег акта од предсједника Европског суда за људска права.
- (6) Одлуке из овог члана се објављују у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине”, службеним гласилима ентитета и у „Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине”.

Члан 100
(Радна тијела)

- (1) Рад Уставног суда се одвија и у сталним и повременим комисијама и другим радним тијелима Уставног суда.
- (2) Сталне комисије су:
  - а) Редакциона комисија;
  - б) Комисија за административна питања;
  - ц) Комисија за буџет;
  - д) Комисија за публикације, информисање и информациони систем.
- (3) Рад сталних комисија уређује се правилником.
- (4) Повремене комисије се образују за израду општих аката, стручних радова, анализа и за друга питања.

Члан 101
(Састав и организација радних тијела)

- (1) Стална комисија се састоји од предсједника и, у правилу, три члана.
- (2) Предсједник и један члан обавезно се бирају из реда судија.
- (3) Комисија, по потреби, бира секретара.
- (4) Предсједник и чланови сталних комисија се бирају на три године. Након истека тог времена могу да буду поново бирани.

Члан 102
(Редакциона комисија)

Редакциона комисија утврђује стручно-техничку редакцију текста одлука и других аката Уставног суда.

Члан 103
(Комисија за административна питања)

Комисија за административна питања прати и анализира организацију рада Уставног суда, припрема приједлог финансијског плана и завршног рачуна, даје приједлоге и мишљења о рјешавању других питања судија, генералног секретара Уставног суда и лица која именује и разрјешава Уставни суд, утврђује приједлоге општих аката Уставног суда.

Члан 104
(Комисија за буџет)

Комисија за буџет разматра приједлог буџета Уставног суда.

Члан 105
(Комисија за публикације и информисање)

Комисија за публикације и информисање Уставног суда издаје Билтен и друге публикације Уставног суда, прати одговарајућу стручну литературу, као и напise о раду уставних судова у средствима јавног информисања, научним и стручним публикацијама, одлучује о набавци стручне литературе, стара се о развоју и унапређивању информационог система Уставног суда и његовом укључивању у информациону мрежу у земљи и иностранству.

Глава III.

СЕКРЕТАРИЈАТ УСТАВНОГ СУДА

Члан 106

(Организација и руковођење Секретаријатом)

- (1) У обављању стручних и других послова Уставном суду помаже Секретаријат.
- (2) У оквиру Секретаријата се образују одјељења чији се дјелокруг утврђује Одлуком о организацији Секретаријата Уставног суда, коју доноси Уставни суд у пленарној сједници.
- (3) Секретаријатом руководи генерални секретар, који помаже Уставном суду у обављању његових функција, те одговара за организацију и активности Секретаријата, по овлашћењу предсједника Уставног суда.

Члан 107

(Услови за обављање најсложенијих послова у Секретаријату)

- (1) Најсложеније стручне послове који се односе на остваривање права и дужности Уставног суда, поред генералног секретара Уставног суда, обављају регистрар, шефови одјељења, шеф Кабинета Уставног суда, помоћник генералног секретара Уставног суда, правни савјетници судија које именује и разрјешава Уставни суд у пленарној сједници.
- (2) За генералног секретара Уставног суда, регистрара, шефове одјељења, шефа Кабинета, помоћника генералног секретара Уставног суда и правне савјетнике судија могу да се именују истакнути правници са искуством на истим или сличним правним пословима и другим условима прописаним посебним актом Уставног суда.
- (3) Регистрар обавља дужност замјеника генералног секретара у случају његове одсутности или спријечености.
- (4) Категорије у оквиру радних мјеста правних савјетника судија утврђују се одлуком из члана 106 став (2) ових правила.

Члан 108

(Свечана изјава за функционере и запосленике Секретаријата)

- (1) Прије преузимања дужности лица из члана 107 став (1) ових правила дају и потписују сљедећу свечану изјаву пред Уставним судом у пленарној сједници или, ако је то потребно, пред предсједником Уставног суда:

Свечано изјављујем да ћу лојално и савјесно обављати функције које су ми повјерене и да ћу чувати тајност вијећања и гласања.

- (2) Остали запослени у Уставном суду изјаву из става (1) овог члана дају и потписују пред предсједником Уставног суда и генералним секретаром Уставног суда.

Члан 109
(Општи акт о организацији Секретаријата)

Одлуком из члана 106 став (2) ових правила ближе се уређују организација и послови Секретаријата, услови за обављање послова, број извршилаца и друга питања значајна за рад Секретаријата и остваривање права, дужности и одговорности запослених.

Члан 110
(Појединачни акти)

- (1) Предсједник Уставног суда доноси појединачне акте у складу са одлуком из члана 106 ових правила.
- (2) Предсједник Уставног суда може да овласти генералног секретара Уставног суда да доноси појединачне акте из става (1) овог члана.

Члан 111
(Уписници)

- (1) Уставни суд, у оквиру својих надлежности утврђених Уставом, води уписнике предмета „У” и „АП”.
- (2) Поступање у предметима и писменима из овог члана уређује се посебним актом Уставног суда.

ДИО ЧЕТВРТИ – ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 112
(Сходна примјена других прописа)

На радноправни статус запослених у Секретаријату, материјално и финансијско пословање Уставног суда сходно се примјењују прописи који важе за органе власти Босне и Херцеговине, ако овим правилима Уставног суда и другим актима Уставног суда донесеним на основу ових правила није друкчије уређено.

Члан 113
(Општи акти о платама и накнадама)

- (1) Уставни суд посебним актом утврђује плате и друге накнаде за судије и лица која именује.
- (2) Уставни суд, на приједлог генералног секретара Уставног суда, доноси акт којим се уређују плате и друге накнаде за остале запослене у Секретаријату.

Члан 114
(Прописи о канцеларијском пословању, радном времену и кућном реду)

Прописи о канцеларијском пословању, радном времену и кућном реду који се односе на органе власти Босне и Херцеговине сходно се примјењују и на Уставни суд, ако актом Уставног суда није друкчије одређено.

Члан 115
(Доношење општих аката и објављивање)

- (1) Општи акти Уставног суда се доносе већином гласова свих судија.
- (2) Ова правила Уставног суда се објављују у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине” и службеним гласилима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, а други општи акти и акт о избору предсједника Уставног суда и потпредсједника на начин који одреди Уставни суд.

ДИО ПЕТИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 116
(Окончање започетих предмета)

Поступци у предметима који су започети до дана ступања на снагу ових правила Уставног суда довршиће се у складу са овим правилима уколико досадашња правила нису повољнија за странку.

Члан 117
(Престанак важења досадашњих Правила)

Даном ступања на снагу ових правила престају да важе Правила Уставног суда Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине” бр. 60/05, 64/08 и 51/09).

Члан 118
(Родна равноправност)

Изрази у овим правилима који имају родно значење односе се једнако на све родове.

Број: П-569/14
27. новембар 2014. године
Сарајево

Предсједник
Редакционе комисије
Мирсад Ђеман, судија

АПЕЛАЦИЈА

Предмет број: АП ____/__

Датум пријема:

(попуњава Писарница Суда)

1. ПОДНОСИЛАЦ АПЕЛАЦИЈЕ

а) Име и презиме/назив правног лица

ц) Телефон/факс

б) Адреса

Контакт адреса за претиску са Уставним судом

д) E-mail

2. ЗАСТУПНИК ПОДНОСИОЦА

Попунити овај дио само ако адвокат или други заступник заступа подносиоца апелације у поступку пред Уставним судом. Пуномоћ треба да буде приложена.

а) Име и презиме/назив правног лица

ц) Телефон/факс

б) Адреса

Контакт адреса за претиску са Уставним судом

д) E-mail

3. ОСПОРЕНА ОДЛУКА/ОДЛУКЕ

Копију одлуке приложити уз ову апелацију.

а) Суд/орган који је донио одлуку

Број одлуке

Датум доношња одлуке

Датум достављања одлуке

а) Суд/орган који је донио одлуку	Број одлуке	Датум доношња одлуке	Датум достављања одлуке

б) Благовременост

Наведите датум пријема одлуке о посљедњем коришћеном ефективном правном лијеку.

ц) Да ли је поступак окончан или је још у току?

ОКОНЧАН

У ТОКУ

Напомена

--

4. У НЕДОСТАТКУ ОСПОРЕНЕ ОДЛУКЕ, НАВЕДИТЕ РАЗЛОГЕ ПОДНОШЕЊА АПЕЛАЦИЈЕ (члан 21 став 2 алинеја 4 Правила Уставног суда), КАО И НАВОДЕ КОЈИ УКАЗУЈУ НА ОЗБИЉНА КРШЕЊА ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА КОЈЕ ШТИТИ УСТАВ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ИЛИ МЕЂУНАРОДНА ДОКУМЕНТА КОЈА СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ (члан 18 став 2 Правила Уставног суда).

--

5. ОДРЕДБЕ УСТАВА И/ИЛИ МЕЂУНАРОДНИХ ДОКУМЕНАТА О ЉУДСКИМ ПРАВИМА КОЈИ СЕ ПРИМЈЕЊУЈУ У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ ЗА КОЈЕ СМАТРАТЕ ДА СУ ПОВРИЈЕЂЕНЕ

Устав Босне и Херцеговине

Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода

Листу права заштићених Уставом види у Прилогу 1. овог обрасца.

6. ЧИЊЕНИЦЕ

Укратко изнијети наводе, чињенице и доказе на којима се заснива Ваша апелација (наставити на посебном листу папира уколико је потребно).

7. ПРАВНИ ЛИЈЕКОВИ

а) Коришћени правни лијекови (жалба, ревизија и др.)

Суд/орган који је донио одлуку	Број одлуке	Датум доношења одлуке	Исход поступка

б) Неискоришћени правни лијекови

Ако је постојала могућност жалбе или ревизије коју нисте искористили, наведите разлоге због којих то нисте учинили.

--

8. ДОДАТНИ ПОДАЦИ И НАПОМЕНЕ

Остале одлуке

Навести хронолошким редом све друге одлуке у вези са Вашом апелацијом.

	Суд/орган који је донио одлуку	Број одлуке	Датум доношења одлуке
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

9. ЛИСТА ДОКУМЕНАТА

Упишите овдје сва документа која прилажете уз апелацију.

(Уз Вашу апелацију треба да буду приложене копије свих одлука и докумената које сте навели у овој апелацији.)

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

10. СЛУЖБЕНИ ЈЕЗИК

На ком службеном језику желите да комуницирате са Уставним судом?

- Босански
- Хрватски
- Српски

11. ТАЈНОСТ

Да ли се противите да Ваше име буде објављено за вријеме поступка пред Уставним судом?

ДА

НЕ

_____
Потпис подносиоца апелације
или заступника
(жиг/печат¹)

_____
Мјесто и датум

НАПОМЕНА: Због скенирања докумената, било би пожељно да се достављена документа не спајају и не копирају обострано.

Овај образац послати на сљедећу адресу:
Уставни суд Босне и Херцеговине
Ренса Цемалудина Чаушевића број 6/III
71000 Сарајево

¹ Жиг/печат потребан ако се ради о правном лицу

Прилог 1.

Права и слободe предвиђени у Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода и у њеним протоколима се директно примјењују у Босни и Херцеговини.

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободe из става 2 овог члана, што укључује²:

- а) Право на живот.
- б) Право лица да не буду подвргнута мучењу, нити нечовјечном или понижавајућем третману или казни.
- ц) Право лица да не буду држана у ропству или потчињености или на присилном или обавезном раду.
- д) Право на личну слободу и безбједност.
- е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.
- ф) Право на приватни и породични живот, дом и преписку.
- г) Слободу мисли, савјести и вјере.
- х) Слободу изражавања.
- и) Слободу мирног окупљања и слободу удруживања с другим.
- ј) Право на брак и заснивање породице.
- к) Право на имовину.
- л) Право на образовање.
- м) Право на слободу кретања и пребивалиште.

Уживање права и слобода, предвиђених у овом члану или у међународним споразумима наведеним у Анексу I овог устава, обезбијеђено је свим лицима у Босни и Херцеговини **без дискриминације** по било ком основу као што су пол, раса, боја, језик, вјера, политичко и друго мишљење, национално или социјално поријекло, повезаност са националном мањином, имовина, рођење или други статус.³

2 Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине

3 Члан II/4 Устава Босне и Херцеговине

Прилог 2.

Уставни суд може да разматра апелацију само:

Ако су против оспорене пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући по закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку ког је користио.

Када може да се обрати Уставном суду.

Уставни суд „има апелациону надлежност за питања ... која се појаве на основу пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини“.

Ко може да поднесе апелацију.

На основу Устава Босне и Херцеговине, подносилац захтјева може да буде физичко или правно лице. Није нужно да подносилац апелације буде држављанин Босне и Херцеговине.

Како поднијети апелацију.

Апелација треба да буде достављена Уставном суду директно, или може да буде послана поштом на адресу Уставног суда. Апелација се подноси обавезно на посебном обрасцу доступном у Уставном суду или на web-страници Уставног суда. Образац чини саставни дио ових правила. Апелација се обавезно подноси у тексту који је електронски или механографски обрађен.

Подносилац апелације може сâм да изложи сопствени предмет, или може да изабере лице које ће га заступати пред Уставним судом. У том случају подносилац апелације треба да ангажује адвоката који ће изложити његов случај. Заступник је дужан да предочи пуномоћ на основу које заступа апеланта.

Електронска пошта, писмена достављена путем телефакса, те телеграми упућени Уставном суду не сматрају се поднесцима којима се покреће уставносудски поступак, односно којима се предлаже покретање уставносудског поступка, осим уколико се достављају на захтјев Уставног суда, или када то одобри Уставни суд.

Када не треба подносити апелацију.

Апелација треба да буде поднесена Уставном суду у року од 60 дана од дана када сте примили посљедњу пресуду или одлуку. Неопходно је и да подносилац апелације исцрпи сва правна средства која су му на располагању прије обраћања Уставном суду. То значи да, ако још увијек има могућности да се обрати неком другом органу или суду на нивоу државе или ентитета, потребно је то урадити. Међутим, потребно је да обраћање том органу или суду буде ефективно. Уколико апелант сматра да помоћ тог органа или суда не би била дјелотворна, апеланту је корисно да се обрати Уставном суду иако све правне опције нису искоришћене.

Какав је поступак пред Уставним судом.

Уставни суд предмете рјешава хронолошким редом, осим изузетака утврђених у члану 25 Правила Уставног суда када се поступа хитно.

Уколико Уставни суд оцијени да је апелација допустива, он ће захтијевати од друге стране да достави свој одговор, или да поднесе документа у вези са захтјевом. Недостављање одговора не утиче на ток поступка пред Уставним судом.

Која су овлашћења Уставног суда.

Уколико Уставни суд установи да је апелација допустива, он укида оспорену одлуку и предмет враћа суду, односно органу који је донио ту одлуку на поновни поступак, осим у случају када посљедице кршења уставних права могу да се отклоне на други начин. Редовни суд је дужан да донесе нову одлуку и да поступа у складу са одлуком Уставног суда о повреди људских права и основних слобода подносиоца апелације.